

ЗАСНУВАННЯ ПЕРШОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ НА ТЕРИТОРІЇ НАДДНІПРЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

Актуальність роботи полягає у важливості існування перших політичних партій на території України. Адже саме з їх програмними документами пов'язане подальше життя українського народу.

Революційна українська партія (РУП) виникла 11 лютого 1900 р. в м. Харкові.

Серед чотирьох її засновників були Дмитро Антонович (син історика Володимира Антоновича), Боніфатій Камінський, Левко Мацієвич і Михайло Русов (син подружжя Русових, відомих громадських та політичних діячів). Поява цієї партії засвідчила перехід української інтелігенції від культурницької до політичної діяльності.

Політичною платформою РУП стала брошура адвоката Миколи Міхновського (він не був членом РУП) «Самостійна Україна», 100 примірників якої надрукували у Львові. «Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна, йшлося у «Самостійній Україні», від Карпат аж до Кавказу». Це була промова Міхновського, виголошена на Шевченківському святі у Полтаві.

У 1902 р. група М. Міхновського вийшла з РУП і організувала невелику за чисельністю Українську народну партію (УНП), що стояла на радикальних позиціях боротьби за незалежну українську державу.

У 1904 р. з РУП пішла група під керівництвом М. Меленевського й О. Скоропис-Йолтуховського, що утворила Український соціал-демократичний союз («Спілку»), яка на початку 1905 р. на правах регіональної організації вступила до Російської соціал-демократичної робітничої партії (меншовиків). Чисельність «Спілки» у роки революції становила близько 6 тис. осіб, особливою підтримкою вона користувалася серед українців – залізничників і сільськогосподарських працівників.

У 1905 р. частина РУП, що залишилася, була перейменована на Українську соціал-демократичну робітничу партію (УСДРП), чисельність якої становила близько 3 тис. осіб. Лідери УСДРП В. Винниченко, М. Порш, Д. Антонович, С. Петлюра висували вимоги демократизації суспільного ладу, автономії України в складі майбутньої Російської федеративної республіки, конфіскації великої земельної власності.

У 1904 р., частина членів РУП, захоплених ідеєю селянського соціалізму, створила Українську демократичну партію (УДП). Лідерами партії стали

національно орієнтовані ліберали А. Лотоцький і Є. Чикаленко. У середовищі УДП відразу почалися дискусії і розбіжності.

Розчаровані позицією старшого покоління, що самоусунулося від партійних справ під тиском поліцейських репресій, Б. Грінченко, С. Єфремов, М. Левицький, Д. Дорошенко на початку 1905 р. вийшли з УДП і створили Українську радикальну партію (УРП).

Обидві партії, нечисленні за складом, стояли на ліберально-національних позиціях, близьких до російської кадетської партії. Вони виступали за конституційну монархію в Росії з наданням автономії Україні, земельну реформу, демократичні свободи.

Отже, програмні цінності РУПу стали початком національної ідентифікації українського народу.